

MAHALLİ İDARELER İLE MAHALLE MUHTARLIKLARI VE İHTİYAR HEYETLERİ SEÇİMİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası

: 2972

Kabul Tarihi

: 18/1/1984

Yayınladığı Resmî Gazete

: Tarih : 18/1/1984

Sayı : 18285

Yayınlandığı Düstur

: Tertip : 5

Cilt : 23

Sayfa : 4

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam:

Madde 1 – Bu Kanun mahalli idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla:

- a) İl genel meclisi üyelerinin,
- b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,
- c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin,

Seçim sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelerine ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü:

Madde 2 – Mahalli idareler seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayımlı ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğuluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi:

Madde 3 – İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi:

Madde 4 – (Değişik: 12/11/2012-6360/29 md.)

Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırlarından oluşur.

Seçilecek üye sayısı:

Madde 5 – Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

- a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde 2

Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde 3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde 4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde 5
Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil)'den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde 9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde 11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde 15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde 25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde 31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde 37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde 45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde 55
Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı:

Madde 6 – a) Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyenin teşekkül eder.

Bu hesaplama artı sayılar nazara alınmaz.

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan:

Madde 7 – Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili İlçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alışılmış usullerle ilan eder.

Seçim dönemi-seçim başlangıç tarihi ve seçim günü:

Madde 8 – (Değişik birinci fıkra : 7/12/1988 - 3507/1 md.) Mahalli İdareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir, Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.

(Mülga: 13/3/2018 - 7102/24 md.)

(Ek : 20/3/1997 - 4231/1 md.) Yeni kurulan belediyelerin ilk belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçimleri ile yeni kurulan illerde il genel meclisi üyeleri seçimi, yukarıdaki fıkralarda belirtilen ilk genel mahalli idareler seçimleri ile birlikte yapılır.

(Ek : 20/3/1997 - 4231/1 md.) Mahalli idareler seçiminin savaş hali nedeniyle bir yıla kadar ertelenmesi kanunla düzenlenir.

Seçilme yeterliliği:

Madde 9 – (Değişik birinci fıkra : 27/12/1993 - 3950/1 md.)

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.¹

(Mülga İkinci fıkra: 27/12/1993 - 3948/1 md.)

İKİNCİ BÖLÜM
Seçim Öncesi İşleri

Adaylık:

Madde 10 – (Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.) Anayasa ve Kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir.

(Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.) Mahalli İdareler seçimlerinde aday tespiti 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 37 nci maddesindeki hükümlere göre yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ila 51 inci maddelerinde adı geçen "Yüksek Seçim Kurulu" yerine "ilçe seçim kurulları", "siyasi parti genel başkanlığı" yerine "siyasi parti ilçe başkanlıkları", keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasi parti il başkanlıkları bu işlemleri yaparlar.

Ayrıca:

a) **(Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.)** Yapılan aday tespitinde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı; il genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı, aday belirlenir.

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçe; büyük şehir belediye başkanlıkları için o şehir belediye hudutları içidir.

c) **(Mülga : 31/3/1988 - 3420/8 md; Ek : 7/8/1988 - 3469/2 md; Değişik : 7/12/1988-3507/2 md.)** Siyasi partiler, belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan beldelerde bir, 15 olan beldelerde iki, 25 ve 31 olan beldelerde üç, 37 olan beldelerde dört, 45 olan beldelerde beş, 55 olan beldelerde altı adet kontenjan adayı gösterirler. Kontenjan adayı adayların sıralamasına dahil edilmeyerek aday listelerinde kontenjan adayı olarak ayrıca yazılır. Siyasi partiler

¹ 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle; bu fıkra da yer alan "yirmibeş" ibaresi "on sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

kontenjan adaylarını merkez yoklaması ile tespit ederler. Ancak, merkez karar ve yönetim organları bu yetkisini il veya ilçe yönetim kurullarına devredebilirler. Siyasi Partiler kontenjan adaylarını bu Kanunun 12 ncı maddesindeki aday listesinde yer vermek suretiyle ilçe seçim kurullarına bildirirler. Kontenjan adayları bu Kanunun 18 inci maddesinin (f) bendinin ikinci fikrasındaki aday listelerinde de yedek adaylardan sonra ayrıca yazılır.

d) **(Ek : 7/8/1988 - 3469/2 md.)** Önseçimle aday tespiti halinde, belediye başkanı ile belediye meclisi üye aday adayları müşterek liste ile önseçime katılabılır. Bu halde, partili seçmen bu müşterek listeyi aynen veya bu müşterek listedeki mevcut aday adaylarından istediklerini çizmek ve bunların yerine diğer aday adaylarından isimler yazmak veya 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesine işaret koymak suretiyle oyunu kullanabilir. Siyasi partiler 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesi ile birlikte müşterek listeli aday adayları listelerini de ilçe seçim kurulu başkanlıklarına verirler.

e) **(Ek : 7/12/1988 - 3507/2 md.)** Seçimlere katılacak Siyasi partiler hangi seçim çevrelerinde, hangi usul ve esaslarla aday tespiti yapacaklarını Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Bir siyasi partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahalli idare seçimlerinde siyasi parti adaylarından parti genel merkez yetkili organlarında belirlenecek mikarda başvuru aidatı alınabilir. Bu aidatın miktarı en yüksek Devlet memurunun brüt aylığını geçemez. Belediye başkanlığı için bağımsız aday olanlar hakkında 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 21 inci maddesinin 2 ncı fıkrası ile 41 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır. Seçim sonucunda belediye başkanlığına seçilen adaya aldığı oy miktarına bakılmaksızın alınan teminat iade olunur.

Eksik adaylıkların tamamlanması:

Madde 11 – Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksinin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

(Değişik : 2/3/1984 - 2986/1 md.) İlgili parti teşkilatı, bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa, o parti o seçim çevresinden, eksik liste ile ilgili seçime katılır.

Siyasi partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi geçirmemek amacıyla eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasi partilerin aday listelerini vermeleri:

Madde 12 – Siyasi partilerin ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç on gün sonraki saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Büyük şehirler için siyasi partilerin il idare kurulları, belediye başkanı adaylarını alındı belgesi karşılığında önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar il seçim kuruluna verirler. Bağımsız adaylar da il seçim kuruluna başvururlar.

İl seçim kurulları geçici adayları mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Bağımsız adayların müracaatı:

Madde 13 – İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler, seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar.

(**Değişik : 7/12/1988 - 3507/3 md.**) Bağımsız adaylar Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilen ön seçim tarihine kadar adaylık için başvurabilirler.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde alışılmış usullerle ilan ederler.

(**Ek : 28/12/1993 - 3959/11 md.**) Bağımsız adaylık için başvuranlar, en yüksek derecedeki Devlet memurunun brüt aylığı kadar parayı ilgili mal sandığına yatırarak makbuzunu başvurma belgelerine eklerler.

(**Ek : 28/12/1993 - 3959/11 md.**) Bu miktar hazineye irad kaydedilir.

Adaylara karşı itiraz:

Madde 14 – Adaylıkların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç iki gün içinde karara bağlanır. İlgililer kararlara karşı iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok iki gün içinde kesin olarak karara bağlar.

(**Değişik : 2/3/1984 - 2986/2 md.**) Siyasi partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği takdirde, İlçe Seçim Kurulunun tebliğinden itibaren beş gün içinde bu eksikliklerini tamamlayamazlarsa, o partiler o seçim çevresinde, eksik liste ile ilgili seçime katılırlar.

Adayların incelenmesi:

Madde 15 – İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya ve siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday veya mensubu olduğu siyasi parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç iki gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasi parti adayları hakkında 14 üncü maddenin ikinci fikrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı:

Madde 16 – Adaylık kesinleştirikten sonra, ilçe seçim kurulları, bütün adayları oy verme gününden önceki, 20 nci gün ilan eder. Adayların ilanından sonra, adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibare alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifaları hükm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırular. Ölüm halinde de aynı şekilde hareket edilir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı:

Madde 17 – (Değişik : 28/12/1993 - 3959/12 md.)

Milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarlar mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildir. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar. Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçildikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli:

Madde 18 – İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanlığı seçimlerinde birleşik oy pusulası kullanılır.

Birleşik oy pusulaları aşağıdaki esaslar dahilinde hazırlanır.

a) **(Değişik : 28/12/1993 - 3959/13 md.)** Oy pusulaları, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı bulunan, özel surette imal edilmiş kağıtlara Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile İl Seçim Kurulları tarafından bastırılır. Birleşik oy pusulalarındaki siyasi parti sütunları arasında yarım (0,5) cm. kadar veya iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

b) **(Değişik : 31/7/1998 - 4381/6 md.)** Belediye Başkanlığı seçiminde kullanılacak birleşik oy pusulalarının en üstünde "Siyasi Partiler" ve bağımsız adaylar varsa "Siyasi Partiler ve Bağımsız Adaylar" ibaresi yazılır. Bu ibarenin altına seçime katılan siyasi partilerin temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından kur'a esasına göre en başta ve ortada partinin özel işaretti, özel işaretin altında tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra, çapı 2 cm olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin adayı ad ve soyadları konulur.

c) Siyasi parti sütunları arasında "EVET" mührünün yarıçapı kadar ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

d) **(Mülga : 7/8/1988 - 3469/3 md.)**

e) **(Mülga : 7/8/1988 - 3469/3 md.)**

f) **(Değişik : 31/7/1998 - 4381/6 md.)** İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde kullanılan birleşik oy pusulasına siyasi parti adaylarının ad ve soyadları yazılmaz. Birleşik oy pusulası, isim listesi hariç, yukarıdaki bentlerde yazılı şartlara uygun olarak hazırlanır.

h) **(Değişik : 28/12/1993 - 3959/13 md.)** Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları o sandığın seçmen sayısının % 15'i kadar fazla adette paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulu veya oy pusulalarını bastıran seçim kurulu tarafından numaralanıp, mühürlendikten sonra yeteri kadar zarf ve belediye meclisi üye adayları isim listesi ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir.

i) Birleşik oy pusulalarının içine konulacağı zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun hükümlerine göre hazırlanıp dağıtilır.

Oyların kullanma şekli:²

Madde 19 – (Değişik birinci fıkra : 7/8/1988 - 3469/4 md.) Seçmen; Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimiyle il seçim kurulları tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılan ve birleşik oy pusulaları ile birlikte kendisine verilen "EVET" veya "TERCİH" yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.

(Değişik : 28/12/1993 - 3959/14 md.) Seçmen sandık kurulunca verilecek mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği partije veya varsa bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oyunu kullanır.

(Ek:13/3/2018 – 7102/22 md.) Belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerinde oy pusulaları aynı zarfa konulur. Ancak 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca seçim bölgelerinin birleştirilmesine karar verilmesi halinde, muhtarlık seçiminde oy pusulası ayrı zarfa konulur ve bu zarf ayrı sandığa atılır.

(Değişik : 28/12/1993 - 3959/14 md.) Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulalarını katlayarak zarfa koyar ve zarfi yapıştırır. Mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

(Mülga:13/3/2018 – 7102/22 md.)

(Ek : 7/12/1988 - 3507/4 md.; Mülga:13/3/2018 – 7102/22 md.)

Geçerli sayılmayan oylar:

Madde 20 – İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde kullanılan birleşik oy pusulalarından hangilerinin geçerli sayılamayacağı 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerince belirlenir.

Tutanağa geçirme:

Madde 21 – İlçe seçim kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler; il genel meclisi seçimi için ilçeler; büyük şehir belediye başkanı, büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçeler belediye başkanı ve belediye meclisi seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirerek o seçim çevresindeki:

- a) Seçmen sayısını,
- b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,
- c) İtiraz edilmiş veya ihtilaflı görülmüş olup da geçerli sayilarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,

² 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 22 ncı maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "pusulası" ibaresi "pusulaları" şeklinde, mevcut üçüncü fıkrasında yer alan "pusulasını" ibaresi "pusulalarını" şeklinde değiştirilmiştir.

- d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,
- e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,
- f) Seçime katılmış olan siyasi partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,
Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Belediye başkanlıklarına seçilenlerin tespiti:

Madde 22 – Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur.

Büyük şehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyük şehir belediye başkanlığına seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti:

Madde 23 – a) Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların alındıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasi partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasi partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıcaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasi parti ayrimı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasi partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyülü sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

(Ek : 7/12/1988 - 3507/5 md.) 10 uncu madde uyarınca kontenjan adayı gösterilen belediye meclis üyesi seçim çevrelerinde bu maddeye göre yapılan bölme işlemi kontenjan sayısı çıkarılmak suretiyle yapılır. Kontenjan adayı gösterilen bu seçim çevrelerinde geçerli oyların en çoğunu almış olan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış olurlar.

(Ek : 7/12/1988 - 3507/5 md.) Büyük şehirlerde, kontenjan adaylığından belediyemeclisi üyeliğine seçilenlerden birinci sıradakiler bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen oranla sınırlı kalmak kaydı ile Büyükşehir Belediye Meclisine katılırlar.

b) Siyasi parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir:

İlçe seçim kurulu verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasi partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Büyük şehir belediye başkanlığını kazananlara il seçim kurulları, diğer kazananlara ilçe seçim kurulları tarafından tutanakları verilir.

İl seçim kurulu başkanı büyük şehir belediye başkanlığına seçileni, ilçe seçim kurulu başkanı da belediye başkanlığı, belediye meclis üyelikleri ve il genel meclis üyeliklerine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile seçim kurulu kapısına astırır.

c) Yedek üyelikler için de (a) ve (b) bentleri hükümleri uygulanır. Siyasi partilerin kazandıkları yedek üyeleri, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

Büyük şehir meclisine katılacak üyeleri:

Madde 24 – a) Bu Kanunun 6 ncı maddesinde tespit olunan büyük şehir meclisi üyeleri, her ilçe ve ilk kademe belediyesi için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre baştan başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur.³

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Seçimin veya tutanağın iptali:

Madde 25 – Seçim tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların siyasi partiler ile bağımsız adaylara bölünmesine ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, bu yeni işlem sonucuna göre, seçilmiş oldukları anlaşılanların il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu, seçim'in iptaline dair kararı ilan ettiği gibi kararın kesinleşmesini müteakip o çevrede seçim'in yapılacağını da derhal ilan eder.

Bu ilandan sonra gelen 60 inci günü takip eden ilk pazar, oy verme gündür.

Yukarıdaki fikralar dışında, meclis üyelerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanağı iptal olunan meclis üyesi yerine, mensup oldukları siyasi parti listesindeki sıraya göre, belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurullarının kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 130 uncu maddesinde tespit edilmiş olan süreler içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim sonuçlarının İlanı:

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı:

Madde 26 – Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçim'in genel sonucunu ilan eder.

Seçim sonuçlarının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması:

³ Bu bente yer alan "ve ilk kademe belediyesi" ibaresi, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenmiştir.

Madde 27 – Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibariyle sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi:

Madde 28 – İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partide ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı İlçe ve siyasi partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsızca ait ise, parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası onde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

Bir siyasi parti listesinden, meclis asıl üyeliğine seçildikten sonra, başka bir siyasi partide geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyelerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağırılır.

Seçimlerin yenilenmesi

Madde 29 – (İptal : Anayasa Mahkemesinin 13/6/1988 tarihli ve E. 1988/14, K. 1988/18 sayılı Kararıyla; Yeniden düzenleme : 7/12/1988 - 3507/6 md.)

Seçim dönemi sonundan önce;

- a) Bir seçim çevresinde yapılan seçimin seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,
- b) Belediye meclisi veya il genel meclisinin yetkili organlarca feshi,
- c) Belediye meclisi veya il genel meclisi üyelerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi,

d) (Mülga : 20/3/1997 - 4231/2 md.; Yeniden düzenleme: 3/7/2005-5393/85 md.)

Belediye kurulması,

Hallerinde mülki amirlerin vaki boşalmaları otuz gün içinde İlçe Seçim Kuruluna bildirmeleri üzerine, İlçe Seçim Kurulu söz konusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar vererek durumu alışılmış usullerle ilan eder.

(Değişik : 20/3/1997 - 4231/2 md.) a,b,c bentlerinde yazılı hallerde bu ilandan sonra gelen altmışinci günü takip eden ilk Pazar günü oy verme günüdür. Ancak, mahalli idareler genel seçimine bir yıldan az bir süre kalmış ise mahalli idareler ara seçimi yapılmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle İhtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı:

Madde 30 – a) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde 8

Nüfusu 1 001'den 2000'e kadar olan köylerde 10

Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde 12

Üye seçilir. Seçilecek üye sayısı ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye, nüfusu 1 001 'den 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

b) Mahalle ihtiyar heyetine sekiz üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan dört üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliliği:

Madde 31 – Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyesi, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyesi seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

(Değişik : 2/3/1984 - 2986/3 md.) En az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir. Bunlar için ilkokul mezuniyeti şartı aranmaz; okur-yazar olmak yeterlidir.⁴

442 sayılı Köy Kanununun 41inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarla Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 18inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi:

Madde 32 – Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

(Mülga: 13/3/2018 - 7102/24 md.)

(Değişik üçüncü fıkra: 12/11/2012-6360/30 md.) Muhtar ile ihtiyar meclisi veya heyeti üyelerinin seçiminde; muhtar ile bu Kanunun 30uncu maddesinin (a) ve (b) bentlerinde gösterilen ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısı kadar ismin birlikte yazılı olduğu oy pusulası kullanılır. **(Mülga son cümle: 13/3/2018 - 7102/24 md.)**

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

(Ek : 2/3/1984 - 2986/4.) Bu seçimler için kullanılacak oy pusulaları, basılabilir, teksir edilebilir ve her türlü araçla çoğaltılabılır.

⁴ 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 23üncü maddesiyle; bu fıkradada yer alan “25” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması:

Madde 33 – Köy veya mahalle muhtarlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ihtiyar meclisi veya heyetinin birinci üyesi durumu, yazılı olarak ilgili seçim kuruluna ve mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmek zorundadır.

Boşalan muhtarlıklar için her yıl haziran ayının ilk pazar günü seçim yapılır. Seçim yapılmıncaya kadar muhtarlık görevi mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından atanacak muhtar vekili tarafından yürütülür.

Seçim döneminin sona ermesinden önce ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının, köylerde tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, muhtar, durumu bir hafta içinde ilgili seçim kurulu başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca durum 48 saat içinde ilan edilir. İlan tarihinden sonra gelen 60 inci günü takip eden ilk pazar günü oy verilir.

İhtiyar meclisi veya heyeti seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy veya mahalle muhtarlığı da boşalmış ise, hazırlan ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Düzenleme:

Madde 34 – Muhtar, ihtiyar heyeti, ihtiyar meclisi seçimlerinde diğer işlemler bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda yazılı usul ve esaslara göre yürütülür.

Ek Madde 1 – (Ek : 14/6/1989 - 3573/1 md; Değişik : 28/12/1993 - 3959/16 md.)

Seçmen kütüğüne kaydı ve sandık listesinde oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde, mahalli idareler genel ve ara seçimlerine meşru mazeretleri olmaksızın katılmayanlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 200 000 (iki yüzbin) lira para cezası ile cezalandırılır. Bu karar kesindir.

Ek Madde 2 – (Ek : 28/12/1993 - 3959/17 md.)

Dağınık mahalle ve sair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının bir tek mahalle veya bir tek köye toplanması, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla İlçe Seçim Kurulunca kararlaştırılabilir.

Ek Madde 3 – (Ek : 12/5/1994 - 3989/1 md.)

Subaylar, astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere, kamu kurumları ile kamu kurumu niteliğinde bir kuruluşta memur veya kadrolu işçi olarak çalışmakta iken bu görevinden ayrılarak Belediye Başkanı seçilmiş olup da yeniden aday olamayan veya seçilemeyecekler, hizmet süreleri itibarıyle veya yaş haddi nedeniyle emekliliğe hak kazanamamış olmaları kaydıyla, seçimlerin kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden iki ay içinde daha önceki kurumlarının bağlı bulunduğu bakanlığa başvurmaları halinde eski görevlerine veya istifa ettikleri tarihteki kurumun özelliği ve niteliğine uygun eşdeğer bir görevde atanabilirler. Ancak yargı kararı ile belediye başkanlığı görevi sona erenler ve istifa edenler hakkında bu hükmü uygulanmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 – Bu Kanun uyarınca yeni il genel meclisi seçimleri yapılarak il genel meclisleri ilk toplantılarını yapincaya kadar 25/9/1980 gün ve 2304 sayılı 13/3/1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatına Ek Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 2 – Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25/9/1980 gün ve 2303 sayılı 3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 18/8/1981 gün ve 2508 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 3 üncü Maddenin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 3 – Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde, siyasi partilerin aday tespiti için ön seçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasi partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler:

Büyük şehir belediye başkanı adayları siyasi partilerin genel merkez karar ve yönetim kurullarınca tespit edilir.

İllerde :

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden, il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde :

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her listeyi aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

Geçici Madde 4 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yerinde bulunduğu halde mahalli idareler ile mahalle muhtarlıklarını ve ihtiyar heyetleri seçimlerine hukuki veya fiili mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2.500 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak seçim gününden sonraki üç ay içinde hukuki veya fiili mazeretini bildiren ve mazereti ilçe seçim kurulu başkanıça geçerli görülenlerden bu para tahsil edilmez.

Geçici Madde 5 – Bu Kanunda seçim usul ve esasları hükmeye bağlanan büyükşehir yönetiminin hukuki statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçimin oy verme gününden önce, 17/6/1982 gün ve 2680 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile ilgili Yetki Kanununda belirtilen esas ve usullere uygun olarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenir.

Geçici Madde 6 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme; sandık seçmen listelerinin aşağıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır ve bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Geçici Madde 7 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk mahalli idareler seçiminde oy verme günü 25 Mart 1984 tarihidir.

Seçim döneminin başlangıç tarihi Yüksek Seçim Kurulunca, yukarıdaki fıkarda belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

Yüksek Seçim Kurulu, bu seçimlere mahsus olmak üzere, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygular.

Geçici Madde 8 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde, seçime katılma hakkı kazanacak partilerde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 45inci maddesi ile değişen 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 4 ve 11 numaralı bentlerinde sözü edilen büyük kongresini yapmış olmaları şartı aranmaz.

Geçici Madde 9 – Geçici 7 nci maddeye göre yapılacak seçimlerde tayin yolu ile belediye başkanlığı görevini yürütenler aday oldukları takdirde kanuni süreleri içinde görevlerinden ayrılırlar.

Geçici Madde 10 – Subaylar, astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere; mahalli idareler seçimlerinde aday olan memurlar seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla ve bu seçime mahsus olarak müktesep hakları ile eski veya esdeger bir görevde donebilirler.

Geçici Madde 11 – 2963 sayılı Kanunla kurulan ve halen adli ve mülki teşkilatı kurulmamış bulunan ilçelerde mahalli idareler seçimlerini yürütecek ilçe seçim kurulunu belirlemeye veya yeni ilçe seçim kurulları oluşturmaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 12 – (Ek : 24/2/1993 - 3866/4 md.) 1993 yılında kurulacak belediyelerin organ seçimleri 1994 yılı Mart ayında yapılacak Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile birlikte yapılır.

Geçici Madde 13 – (Ek : 28/12/1993 - 3959/18 md.)

27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde, Hakimler ve Savcılar, Yüksek Yargı Organları mensupları, Yüksek Öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile subaylar ve astsubaylar 30.1.1994 tarihine kadar görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere; birinci fikrada sayılanların aday adaylığını veya adaylığı kaybetmeleri ve bir ay içinde müracaatları halinde hemen; seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak veya aylık derecelerindeki başka bir görevre atanırlar.

Ek Geçici Madde 1 – (Ek : 7/7/1993 - 3912/1 md.)

18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak Mahalli İdareler Seçimlerinde oy vereceklerin kütüklere yazılması ve sandık listelerinin düzenlenmesi amacıyla bütün Türkiye'de aynı zamanda 1993 yılının Kasım ayının ilk Pazar günü, Yüksek Seçim Kurulu'nun gözetim ve denetiminde yazım yaptırılır.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun uyarınca, bilgisayar ortamında merkezi Seçmen Kütüğü oluşturulan yerlerde yazım işlemleri diğer illerden farklı olarak, yazım memurlarınca aynı gün konutlar dolaşılmak suretiyle bilgisayar ortamındaki mevcut merkezi seçmen kütüğünün güncelleştirilmesi biçiminde yapılır. Bununla ilgili esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Seçimde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazımında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile ilgili diğer Kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Ek Geçici Madde 2 – (Ek : 7/7/1993 - 3912/1 md.)

Mahalli İdareler Seçimlerinde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazımı ve seçimin yapılması için Adalet Bakanlığı bütçesinin ilgili bölümne yeterli miktar ödenek, Maliye ve Gümrük Bakanlığının yedek ödenek tertibinden aktarılır.

Yüksek Seçim Kurulu, seçmen kütüklerinin süratle yazımının, daktilo edilmesinin ve kartlarının dağıtımının sağlanması için geçici ve yevmiyeli personel istihdam edebilir. Bu personele Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığıncı 300 000 ila 500 000 lira arasında takdir edilecek gündelik ödenir.

SEKİZİNCİBÖLÜM

Son Hükümler

Propaganda serbestliği:

Madde 35 – Mahalle idareler seçimlerinde propaganda 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun dairesinde serbesttir. Ancak 298 sayılı Kanunun 52-55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri, 52inci maddenin son bendi hariç, bu seçimlerde uygulanmaz.

(Ek : 28/12/1993 - 3959/15 md.) Ancak, 298 Sayılı Kanunun 52 ila 55inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri mahalli idareler ara seçimlerinde resmi ve özel radyo ve televizyon kuruluşları bakımından uygulanmaz.⁵

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama:

Madde 36 – Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26/4/1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarih 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 10/6/1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 37 – 18/7/1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun,

18/7/1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda, Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasını ve Bazı Kanunların Kaldırılması Hakkında Kanunun,

19/7/1963 günlü ve 306 sayılı İdarei Umumiyei Vilayat Kanununda Değişiklikler Yapılmasına ve İlgili Bazı Kanunların Kaldırılmasına Dair Kanun.

19/7/1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, Seçimlerle ilgili ve bu Kanuna aykırı olan hükümleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı olan seçimlerle ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük:

Madde 38 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 39 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

⁵ 28/12/1993 tarih ve 3959 Sayılı Kanunun Geçici 1inci maddesi, bu fikranın sadece ilk genel yerel seçimlerde uygulanacağını hükmü altına almıştır.

18/1/1972 TARİH VE 2972 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 20/6/1987 Tarih ve 3394 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yayımlandığı tarihte boş bulunan belediye meclisi ve il genel meclisi üyeleri ile belediye başkanlıkları seçimleri, ilan edilmiş olsa bile, bu Kanun hükümlerine göre yapılır.

2) 7/8/1988 Tarih ve 3469 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri

Geçici Madde 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde, kanunlardaki bütün süreleri, oy verme gününü esas alarak icabında kısaltmak suretiyle tespit ve ilana Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimleri sebebiyle kanunların gerekli kaldırıldığı giderleri karşılamak üzere yeterli ödenek, ilgili kuruluş bütçelerine Maliye ve Gümrük Bakanlığınca aktarılır.

Geçici Madde 3. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde; siyasi partilerin seçime katılabilmeleri için, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 20 nci maddesinde öngördüğü, beldelerde teşkilatlanma ile ilgili hüküm uygulanmaz.

Geçici Madde 4. – (Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

Geçici Madde 5. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk il genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanlığı genel seçimlerinde:

a) Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan özel imal edilmiş kağıtlara basılı birleşik oy pusulalarında; sadece seçime katılan siyasi partilerin özel işaretleri, kısaltılmış isimleri ve tam yazı halinde adları ile her siyasi parti için ayrılan bölümün altında çapı 2 cm. olan boş bir daire bulunur.

b) Seçime katılan siyasi parti adayları ile bağımsız adayları gösteren bir liste her sandık mahallinde seçmenlerin görebileceği bir yere asılır.

(c, d, e, - Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

Geçici Madde 6 – 7 – (Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

Geçici Madde 8 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk Mahalli İdareler Genel Seçiminde, belediye başkanlığı adaylığı için; 2972 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki, en az altı ay süreyle o seçim çevresinde oturmuş olmak şartı aranmaz.

Geçici Madde 9 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde, siyasi partilerin mahalli teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin belediye başkanlığı adaylığı dışındaki mahalli idareler seçimi adaylıklarında, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 40 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

3) 7/12/1988 Tarih ve 3507 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri

Geçici Madde 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, siyasi partilerin yetkili merkez karar ve yönetim organları gerekli görülen tüzük değişikliğini yapmaya yetkilidir.

Geçici Madde 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıklarını ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Ancak, seçime katılan da son milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların % 7'sinden fazlasını alan siyasi partilere, bu seçimlere mahsus olmak üzere, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyodan ve Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan ve bu Kurulun belirlediği büyülükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında görüntüsüz olarak televizyondan;

- a) Yukarıda belirtilen siyasi partilere, ilk gün 10'ar dakikalık birer konuşma,
 - b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilere, ilaveten 10 dakikalık birer konuşma,
 - c) Ana muhalefet partisine, ilaveten 10 dakikalık bir konuşma,
 - d) İktidar partisine, ilaveten 10'ar dakikalık iki konuşma,
- Hakkı verilir. Son konuşmayı iktidar partisi yapar.

Geçici Madde 3 – (Ek : 13/4/1989 - 3531/1 md.)

Subaylar ve astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere, 26 Mart 1989 tarihindeki mahalli idareler seçimi için aday adayı olup aday olamayanlar veya aday olup seçimi kaybedenlerden, daha önce kamu kurumları ile kamu kurumu niteliğindeki bir kuruluşta görev yapmış olanlar, bu Kanunun yayımını takip eden 2 ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla, bu seçime mahsus olarak, anılan kurumların müناسip göreceği ve mükteseplerine uygun görevlere atanabilirler.

4) 26/12/1991 Tarih ve 3766 sayılı Kanunun Geçici Maddesi

Geçici Madde – (...)⁶ 30 Mart 1992 tarihine kadar herhangi bir nedenle boşalacak olan belediye başkanlıkları için oy verme günü 1992 Haziran ayının ilk Pazar günüdür.

⁶ Bu fikranın "Bu Kanunun yayımı tarihine kadar 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıklarını ve İhtiyar Heyetleri Seçimi hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre yeniden seçim yapılmasına karar verilerek ilanları yapılan belediye başkanlıkları ile ..." içerikli bölümü, Anayasaya Mahkemesinin 21/4/1992 tarih ve E.1992/17,K.1992/30 Sayılı Kararıyla iptal edilmiş olup, metinden çıkarılmıştır. (Bkz: 2/10/1992 - 21363 R.G.)

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıklarını ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre yeniden seçim yapılmasına karar verilerek ilanları yapılan belediye başkanlıkları için; bu Kanunun yayımı tarihine kadar yapılmış bulunan bütün seçim işlemleri ve bu işlemlerle kazanılmış haklar saklıdır.

Yeni Başkanın görevine başlamasına kadar geçecek süre içinde başkanlık görevini yürütürmek üzere belediye meclisi, üyeleri arasından birisini başkanvekili olarak seçer.

Belediye meclisi; bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok 10 gün içinde başkanvekilini seçmek için vali tarafından toplantıya çağırılır.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere, birinci fikrada gösterilen belediye başkanlığı ara seçimlerinde aday veya aday adayı olan Devlet Memurları ile diğer kamu görevlileri, aday veya aday adaylığından istifa etmeleri kaydıyla bu Kanunun yayımından itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri halinde, kazanılmış hakları ile eski veya eşdeğer bir görevde görevlendirilebilirler. Adayları kesinleşmiş yerlerde adaylığı kazanamamış olanlar hakkında da aynı hükümler uygulanır.

5) 12/5/1994 Tarih ve 3989 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen iki ay içerisinde başvurmaları halinde 27 Mart 1994 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde aday olamayan veya seçilemeyen belediye başkanları da bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

6) 20/3/1997 tarih ve 4231 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere, 1inci maddenin ikinci fıkrasında ve 2nci maddeyle ilga edilen 2972 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin "d" bendinde öngörülen seçimler için aday veya aday adayı olan devlet memurları ile diğer kamu görevlileri, aday veya aday adaylığından istifa etmeleri veya bu sıfatların herhangi bir nedenle düşmesi hallerinde, bu Kanunun yayımından itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla, eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir görevde görevlendirilebilirler.

**2972 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Kanun No.	Farklı Tarihte Yürürlüğe Giren Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2986	11, 14,31, 32	18/1/1984 tarihinden geçerli olarak 2/3/1984
3394	İşlenemeyen hükmü	30/6/1987
3420	10	13/4/1988
3469	10, 18, 19	13/8/1988
3507	İşlenemeyen hükmü	14/12/1988
3531	Geçici Madde 3	20/4/1989
3573	Ek Madde 1	17/6/1989
3766	İşlenemeyen hükmü	2/1/1992
3866	Geçici Madde 12	12/3/1993
3912	Ek Geçici Madde 1, Ek Geçici Madde 2	10/7/1993
3948	9	30/12/1993
3950	9	30/12/1993
3959	13, 17, 18, 19, Ek Madde 1, Ek Madde 2, Geçici Madde 13, 35	30/12/1993
3989	Ek Madde 3	18/5/1994
4231	8, 29	1/4/1997
4381	18	2/8/1998
4778	8	11/1/2003
5216	4, 24	23/7/2004
5393	29	13/7/2005

Değiştiren Kanun No.	2972 Sayılı Kanunun Değişen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5747	4	22/3/2008
6360	4, 32	6/12/2012
7102	8,9,19,31,32	16/3/2018